

..ชาติไทยเรา
มีภาษาของเราให้เอง
เป็นสิ่งอันประเสริฐอยู่แล้ว
เป็นมรดกอันมีค่าตกทอดมาถึง
เราทุกคน จึงเป็นหน้าที่
ต้องรักษาไว้..

คณหนึ่งของพระบรมราชาวก
ประทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
แก่นักเรียนของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๐๒

โดยเสด็จพระราชนิยาม ในหลวงทรงห่วงใย การใช้ภาษาไทย

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
ภูมิพลอดุลยเดชฯ สยามินทราธิราช
บรมนาถบพิตรเป็นพระมหากษัตริย์
ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ประกอบ
พระราชกรณียกิจน้อยใหญ่นานัปการเพื่อ
ความร่มเย็นเป็นสุขแก่ปวงพสกนิกรไทยดัง
เป็นที่ประจักษ์ทั่วไป แม้พระองค์ประสูติ ณ
ต่างประเทศ แต่เมื่อเสด็จขึ้นครองราชย์เป็น
พระมหากษัตริย์ไทยก็เอาพระทัยใส่และทรง
ห่วงใยการใช้ภาษาไทยเป็นอย่างยิ่ง เพราะภาษา
ไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสิ่งแสดง
ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม
ประเพณีอันดีงาม เป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสาร
เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดี
ต่อกัน และเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้
จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนา
ตน ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้
เจริญมั่นคงทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจ
ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติวัฒนธรรมของชาติที่
สำคัญประการหนึ่งที่คนไทยทุกคนพึงรักษา
ให้ดำรงอยู่อย่างถูกต้อง และทะนุบำรุงส่งเสริม
ให้เจริญงอกงาม

สองศาสตราจารย์นันท์ บุณกิติ

ปก : อ่าวคุ้งกระเบน
ภาพ : อรุณ เข็มขุนไสกน

**ก
ศ**

โดยเสด็จพระราชนิยาม
ในหลวงทรงห่วงใย
การใช้ภาษาไทย **๒**

หวอกลางวัน..
แถมระเบิดสะพาน **๖**

๘๐ ฝ่าย ๘๐ พรรษา
คืนชีวิต คืนความ
ชุ่มชื้นสู่ป่า **๑๐**

ขึ้นโขนชิงธง

๒๐

ประเพณีตรุษจีน

๒๖

ปกิณกะพลังงาน

๓๒

ประทีปปริทรรศน์

๓๔

แคเนียล อี. โลอันส์

ประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการ

มงคลนิมิตร เอื้อเชิดกุล

กรรมการและผู้จัดการประชาสัมพันธ์

กิตติวาศิ นิลวรรณ

ผู้จัดการสื่อสารสัมพันธ์

วาสนา ประสิทธิ์จตุระกุล

บรรณาธิการ

โทร. ๐-๒๒๖๖๒-๖๒๖๘

e-mail : th-vnt@exxonmobil.com

บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

๓๑๗๕/๑๗-๒๕ ถนนพระราม ๔

ผู้ ป.ณ. ๑๔๙ กรุงเทพมหานคร โทร. ๐-๒๒๖๖๒-๕๐๐๐

www.exxonmobil.co.th

ภาษาไทย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชประสงค์ที่จะรักษาภาษาไทยไว้ให้ถูกต้อง ดังพระบรมราชโองการที่พระองค์ประทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๐๒ มีข้อความทรงฝากนิสิต บัณฑิต และคณาจารย์ให้ช่วยกันส่งเสริมและรักษาภาษาไทยตอนหนึ่ง ดังนี้

"... ขอแสดงความหวังว่า แต่ละท่าน จะใช้ความรู้ที่ได้มาให้เป็นคุณประโยชน์แก่บ้านเมืองของเรา... เมื่อมาคำนึงถึงวิธีจะนำเอาวิชาความรู้ไปใช้ประโยชน์จะต้องอาศัย สิ่งใดบ้างแล้ว ก็เห็นว่าสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งคือ ภาษา ...

"ปัจจุบันนี้ปรากฏว่า ได้มีการใช้ถ้อยคำออกจะฟุ่มเฟือยและไม่ตรงกับความหมาย อันแท้จริงอยู่เนืองๆ ทั้งออกเสียงก็ไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี ถ้าปล่อยให้เป็นดังนี้ ภาษาของเราจะมีแต่จะทรุดโทรม ชาติไทยเรามีภาษาของเราใช้เอง เป็นสิ่งอันประเสริฐอยู่แล้ว เป็นมรดกอันมีค่าตกทอดมาถึงเราทุกคน จึงเป็นหน้าที่ต้องรักษาไว้ ฉะนั้นจึงขอให้บรรดานิสิตและบัณฑิต ตลอดจนครูบาอาจารย์ได้ช่วยกันส่งเสริมและรักษาภาษา ซึ่งเป็นอุปกรณ์และหลักประกันเพื่อความเจริญของประเทศชาติ"

เรื่องการใช้คำราชาศัพท์ผิดในปัจจุบันเป็นสิ่งซึ่งไม่น่าจะเกิดขึ้น หรือถ้าหากจะฟังเกิดขึ้นก็ควรจะมีให้น้อยที่สุดด้วย เหตุผลที่ว่า คนไทยทุกคนชอบพูดว่าตน "รักในหลวง" ตามหลักเมื่อเรารักใครเราก็ปรารถนาจะทำสิ่งที่ดีที่สุดเพื่อผู้นั้นแน่นอน ดังนั้นเมื่อเราจะต้องพูดถึงในหลวง ย่อมทราบดีอยู่ว่า ภาษาที่เหมาะสมคือคำราชาศัพท์ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนต้องศึกษาให้รู้และใช้ได้อย่างถูกต้อง ไม่ละเลยหรือทำหลวม หรือแม้จะออกตัวว่าตื่นตื้นก็ไม่บังควร อย่างน้อยควรแสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะใช้คำราชาศัพท์ให้ถูกต้องให้สมกับวาทะที่เปล่งออกมาว่า "รักในหลวง"

ขอยกตัวอย่างการใช้คำราชาศัพท์ที่ได้ฟังจากรายการถ่ายทอดทางสถานีโทรทัศน์ เมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๐ โฆษกผู้ดำเนินรายการถ่ายทอดรายงานผู้ฟังทางบ้านว่า "พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปยังพระแท่นทรงกราบ..." ที่ถูกต้องควรรายงานว่า "ทรงพระดำเนิน..." เพราะตามภาพที่เห็นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่ได้เดินทางไปมายังพระแท่นทรงกราบโดยยานพาหนะ โดยกระบวนแห่ตามโบราณราชประเพณีหรือเดินไปตามลาดพระบาท จึงไม่ควรใช้ "เสด็จพระราชดำเนิน"

อีกครั้งหนึ่งฟังรายการทางวิทยุกระจายเสียงสถานีหนึ่ง เป็นการเล่าถึงเจ้านายพระองค์หนึ่งว่า "พระองค์ทรงดู แต่ไม่ทรงกริ้ว ทรงตรัส..." ทั้งคำว่า "กริ้ว" และ "ตรัส" เป็นคำราชาศัพท์อยู่แล้ว "กริ้ว" หมายความว่า "โกรธ" ส่วน "ตรัส" หมายความว่า "พูด" ซึ่งตรงกับราชาศัพท์อีกคำหนึ่งว่า "รับสั่ง" เมื่อคำทั้งสามที่กล่าวแล้วเป็นคำกริยารราชาศัพท์สำหรับพระราชและเจ้านายอยู่แล้ว จึงใช้ "ทรง" นำหน้ากริยาที่เป็นราชาศัพท์ไม่ได้เป็นอันขาด

อีกคำหนึ่งที่ระยะนี้มักได้ยินอยู่บ่อยๆ คือ "ต่อหน้าพระพักตร์" ที่ถูกต้องคือ "เฉพาะพระพักตร์" "พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงประจวร" ต้องใช้ว่า "พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระประจวร" แต่ "เจ้านายประจวร" ไม่ใช่ "ทรงประจวร" เพราะ "ประจวร" เป็นคำกริยาที่เป็นราชาศัพท์ทำยอมใช้ "ทรง" นำหน้าไม่ได้ตั้งอธิบายแล้ว เช่นเดียวกับ "ทรงโปรดมากเป็นพิเศษ" หรือ "ทรงเสด็จไปยังลานอเนกประสงค์" ย่อมไม่ถูกต้องเพราะ "โปรด" และ "เสด็จ" เป็นคำกริยารราชาศัพท์ และที่นิยมใช้อีกคำหนึ่งคือ "ถวายจงรักภักดี" ต้องนึกอยู่เสมอว่า "ความจงรักภักดี" นำไปถวายไม่ได้ หากแต่แสดงได้ จึงควรพูดว่า "แสดงความจงรักภักดี" ดังนั้นควรรอบคอบเสมอก่อนพูดหรือเขียนทุกครั้ง

เรื่องการใช้คำลักษณนามเท่าที่สังเกตเห็นในปัจจุบันมักใช้ "อัน" หรือ "ตัว" กันเป็นส่วนใหญ่ เป็นต้นว่า "ถวายตาลปัตรอันหนึ่ง" หรือ "คอมพิวเตอร์ตัวนี้" และ "เครื่อง

มือตัวนี้" ซึ่งที่ถูกต้องแล้ว ลักษณนามของตาลปัตรคือ "เล่ม" ของคอมพิวเตอร์คือ "เครื่อง" และของเครื่องมือนี้อีกหลายคำ ได้แก่ "ชิ้น อัน ชุด ชนิด อย่าง" ส่วนคำนามที่เป็นคำราชาศัพท์ ส่วนใหญ่จะมีลักษณนามเป็น "องค์" ยกเว้นที่กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น เช่น ฉลองพระเนตร ลักษณนามคือ "องค์" ส่วนฉลองพระบาท หรือรองพระบาท ลักษณนามคือ "ข้าง องค์ หรือคู่" ดังนี้ เป็นต้น ทั้งนี้หากสงสัยควรสนใจศึกษา "ลักษณนามฉบับราชบัณฑิตยสถาน" จะได้ไม่ใช้ลักษณนามผิดอีกต่อไป

เรื่องการออกเสียงไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี หรือการออกเสียงไม่ถูกต้องไม่ชัดเจนที่มีปัญหามากคือปัญหาเกี่ยวกับการออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ให้ชัดเจนถูกต้อง เช่น ขวนขวาย ควรออกเสียงว่า ขวนขวาย แต่คนส่วนใหญ่มักออกเสียงคำแรกผิดเป็น ขวนขวาย พยัญชนะต้น ข สระอ้วน สะกด อย่างเดียวกับคำว่า "ชวน" หรือออกเสียง คำว่า "ความ" เป็น "ฟาม" ออกเสียง "ร" เป็น "ล" เช่น "รัก" เป็น "ลัก" หรือออกเสียงพยัญชนะ ฉ ฉ ช ฐ ฑ ฒ ช ษ ฌ เป็นอย่างภาษาต่างประเทศ เป็นต้น นอกจากนี้เป็นการอ่านออกเสียงผิด เช่น อ่าน "สารสนเทศ" เป็น "सानสนเทศ" แทนที่จะเป็น "สาระสนเทศ" หรืออ่าน "ศึกษานิตยประโยชน์" เป็น "ศึกษานิตประโยชน์" แทนที่จะเป็น "ศึกษานิตประโยชน์" เป็นต้น หรืออ่านอำเภอบ

อ้อ

เสนา เป็นอำเภอสะเทินา วัดมเหยงค์เป็นวัดมเหยง หากไม่แน่ใจควรไต่ถามคนในท้องถิ่นเสียก่อน จะได้ไม่อ่านผิดอีกในโอกาสต่อไป

ที่น่าเป็นห่วงอีกประการหนึ่งคือ การใช้คำตามความเคยชิน เคยใช้มาอย่างไรก็ใช้ไปอย่างนั้นโดยไม่ยอมศึกษาว่าคำที่ถูกต้องคืออะไร เช่น คำว่า "ฉาบปทกิจ" หมายถึงการเผาศพ จึงไม่ต้องมี "ศพ" ต่อท้าย "ลูกหลานเหลนโหลน" คำว่า "โหลน" ไม่มีความหมาย คำที่ถูกต้องคือ "ลูกหลานเหลนลือลือลือ" อธิบายได้ว่า ลือเป็นลูกของเหลน ลือเป็นลูกของลือ และเป็นหลานของเหลน ส่วนลือเป็นลูกของลือ "แบบฟอร์ม" ยังใช้กันอยู่ทั่วไป ทั้งๆ ที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานฯ กำหนดให้ใช้ว่า "แบบพิมพ์" แม้กระทั่งคำว่า "เซ็นต์" อันหมายถึงลงลายมือชื่อมาจากคำภาษาอังกฤษว่า "sign" ซึ่งไม่ปรากฏตัว "ต" จึงไม่ต้องมี "ต์" ตามหลักการถอดศัพท์ คำว่า "กษิรธรรวา" มักเขียนกันผิดเป็น "กษิรธรรวา" หรือพูดด้วยความเคยชินว่า "เหม็นฟุ้งด้วยกลิ่นสุรา" ที่ถูกต้องควรพูดว่า "กลิ่นสุราเหม็นคุ้งแต่กลิ่นดอกไม้หอมฟุ้ง" เป็นต้น

มีคนไทยจำนวนไม่น้อยที่ยังมีความบกพร่องด้านการเขียนภาษาไทยให้ถูกต้อง แม้คำนั้นจะเป็นคำง่าย ๆ ที่ใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวันก็ตาม ได้แก่คำว่า ซ้ำหริ่ม ลอดช่อง ลำไย สับปะรด อะไหล่รด ดังปรากฏมีผู้เขียนดังนี้ สลิ้ม รอดช่อง ลำไย สัปรส

อะไหล่รด เป็นต้น ปัจจุบันที่เห็นใช้ผิดกันทั่วประเทศคือคำว่า "ให้กับ" ที่ถูกต้องคือ "ให้แก่" หรือ "ถวายแด่" หมายความว่า ถ้าเป็นคนระดับเดียวกันหรืออ่อนกว่ากันใช้บุพบท "แก่" แต่ถ้าเป็นผู้ใหญ่กว่ากัน เป็นพระสงฆ์หรือเจ้านายใช้บุพบท "แด่" คำสุดท้ายที่จะพูดถึงในที่นี้คือคำว่า "ปีติ" ซึ่งคนส่วนใหญ่เข้าใจผิดโดยมักจะพูดหรือเขียนว่า "สองปีนี้เป็นปีมหาปีติของพสกนิกรไทย" หรือ "เป็นวันแห่งความปีติยินดี"

ถ้าพวกเราทุกคนพูดว่า "รักในหลวง" ควรโดยเสด็จพระองค์พูด อ่านหรือเขียนภาษาไทยให้ถูกต้อง โดยเฉพาะตัวเลขไทย ควรเขียนให้คล้อง ไม่ควรคิดคำใหม่มาใช้ เช่นเด็กวัยรุ่นที่นิยมพูดกันว่า "แอบแอบ" ซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิอธิบายว่ามาจากคำ "abnormal" ตัดมาเฉพาะคำส่วนหน้า "ab" แล้วนำมาผสมกับคำหลังของคำว่า "บ้องแอบ" เป็น "แอบแอบ" ถ้าถามเด็กวัยรุ่นอาจจะตอบว่ามาจาก "แอบ" ธรรมดาสามัญนี้เองแล้วผันเสียงให้สัมผัสกับวัยรุ่นยุคนี้ที่มักเปล่งเสียงถ้อยคำออกเป็นเสียงสูงเสมอ จาก "แอบ" จึงกลายเป็น "แอบ" หมายถึงทำตัวให้ดูน่ารักและดูอ่อนวัยกว่าความเป็นจริง หรือพูดว่า "เบเบ" มาจาก "baby" "ฟอฟอ" มาจาก "floor" โดยออกเสียงคำควบกล้ำ "ล" ไม่ได้ ซึ่งหมายถึงง่าย ๆ หรืออย่างสบาย ๆ นั่นเอง เช่นนี้กลายเป็นสนับสนุนการใช้คำฟุ่มเฟือย แต่ไม่ส่งเสริมให้รักษาภาษาตามพระราชประสงค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงใคร่ขอเชิญชวนพวกเราทุกคนให้หันมาเอาใจใส่ภาษาไทยและตั้งใจใช้ให้ถูกต้องตลอดไปโดยดำเนินตามรอยพระยุคลบาทโดยเสด็จพระราชนิมิตเพื่อช่วยกันรักษาภาษาไทยให้ดำรงอยู่อย่างถูกต้องและส่งเสริมให้เจริญงอกงามเป็นสมบัติวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติสืบไป

เนื่องในโอกาสปีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พสกนิกรไทยทั้งปวงต่างล้วนสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณพระบรมธรรมิกมหาราชเจ้าของชาวไทยเป็นล้นพ้น ใครขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบบังคมทูลพระกรุณาขออัญเชิญ

**An act to honor HM the King:
Correctly use the Thai language**
His Majesty King Bhumibol has urged Thais in many occasions to use the Thai language correctly, as it is one of the nation's significant cultural heritages. The Thai people's love for His Majesty King Bhumibol is unquestionable. We should therefore try our best to speak and write the Thai language correctly.

คุณพระศรีรัตนตรัย และพระสยามเทวาธิราช ผู้ทรงพิทยอำนาจฤทธิอำนาจ จงพร้อมกันอภิบาลบันดาลดลประสิทธิ์ศุภพรชัยแด่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทให้ทรงนิราศสรรพภัย พยาธิทุกข์ เสวยโอศวรรยสุขที่หมายขนม สวัสดิ์สถิต พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช และพระราชธิดาทุกพระองค์ ประทับเป็นหลักรวมใจของพสกนิกรไทย ตราบจิรัฏฐิตกาล เทอญ ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

นันทา ขุนภักดี
อดีตรองศาสตราจารย์ระดับ ๙ ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปัจจุบันข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยศิลปากร
เคยได้รับเชิญจาก บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ให้เป็นบรรณาธิการและผู้แต่งคำประพันธ์ร้อยกรอง โครงการจัดทำหนังสือ "ของดีร้อยสิ่งเมืองไทย"

